

Scientology

Fra terapi til religion

© 1997 Dorthe Refslund Christensen

og Gyldendalske Boghandel

Nordisk Forlag A.S., Copenhagen

Grafisk tilrettelægning og omslag:

Carsten Schiøler

Kopiering fra denne bog

må kun finde sted på institutioner,

der har indgået aftale med COPY-DAN

og kun inden for de i aftalen

nævnte rammer.

Bogen er sat med Bembo

hos NB PrePress, København

og trykt hos

Nordisk Bogproduktion A.s., Haslev

Printed in Denmark 1997

ISBN 87-00-24078-8

L. Ron Hubbard Library takkes

for tilladelse til at reproducere

det copyright-beskyttede billede på side 36

samt illustrationen på side 53.

Billedet side 121 Copyright © Scientologi Kirken Danmark

Udgivet i samarbejde med

RENNER, Research Network on New Religions,

under Statens humanistiske Forskningsråd.

Dorthe Refslund
Christensen

Scientology
Fra terapi til religion



stadium „en clear“ (substantivform).

Mange begreber er sproglige nydannelser (fx „Opererende Thetan“, som betegner de højeste erkendelsesstadier). Mange ord er taget fra en anden sammenhæng, således at der forekommer en del engelsk/amerikanske termer, men i en ganske anden betydning end de normalt anvendes. Desuden forekommer en del akronymer, dvs. ord, som er dannet af forbogstaver eller stavelser fra forskellige ord (fx MEST, som betegner det fysiske univers – af de engelske ord for materie, energi, rum og tid (engelsk: Matter, Energy, Space og Time)).

Det scientologiske sprog er *esoterisk*. Scientologer oplæres i sproget efterhånden som de tager forskellige Scientologykurser og indvies på de forskellige trin, idet materialet (Hubbards bøger og kursusmaterialet) er skrevet i dette sprog. Det er kun muligt at studere Hubbards bøger ved hjælp af *Dianetics and Scientology Technical Dictionary* (i henvisningerne kaldet Tech Dic), som er Scientologys egen ordbog, som forklarer alle ord og udtryk og deres udvikling.²⁵ Sproget er i mange tilfælde så specialiseret, at bøgerne kun giver mening, hvis man i stor udstrækning er fortrolig med sproget. Der er mange muligheder for misforståelser, hvis den tekniske ordbog ikke bruges hyppigt, især på grund af alle de ord, som Hubbard har „renset“ for deres almindelige betydning, og som simpelthen betyder noget andet i Scientology. Hvis man læser disse ord i deres „almindelige“ betydning, vil der opstå problemer.²⁶

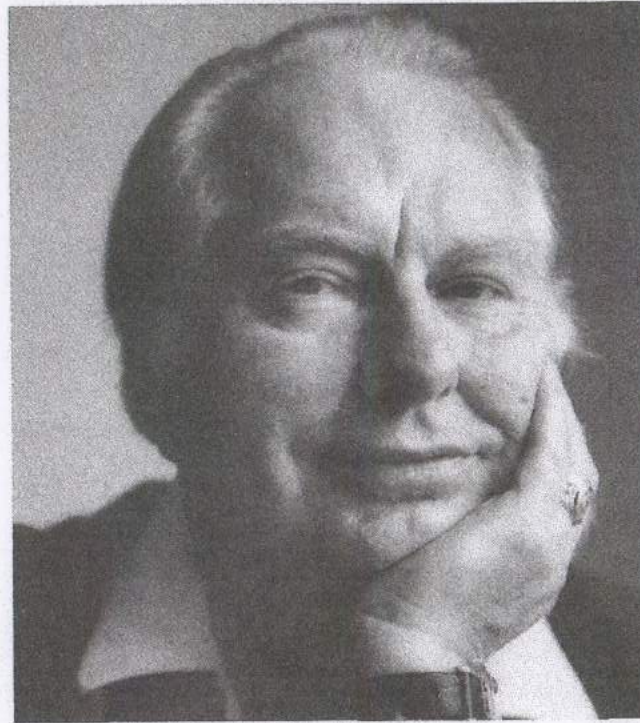
I min fremstilling af dianetikken og scientologien har jeg valgt at sætte de hubbardske ord i *kursiv*, første gang de forekommer, ledsaget af en forklaring. Den fordanskning, jeg anvender i forhold til nogle af de engelske ord, er hvad man kunne kalde „autoriseret scientologisk eller dianetisk sprogbrug“. Det vil sige, at

ordene anvendes sådan som scientologer ville bruge dem.

L. Ron Hubbards *retorik* er præget af hans nationale oprindelse og hans humor. Disse to faktorer: Det umiskendeligt amerikanske og den karakteristiske humor er den væsentligste årsag til, at bøger af Hubbard i dansk oversættelse ikke fungerer. Hans sprog kan simpelthen ikke oversættes, uden at disse karakteristika forsvinder. Endelig præges retorikken i alt væsentligt af den (naturvidenskabelige) idéverden, som Hubbard gerne vil definere sig i forhold til. De hyppigst gentagne formuleringer i den sammenhæng er fx „at this state of research“ („på dette stadium i forskningen“) eller „clinical tests prove these statements to be scientific facts“²⁷ („kliniske undersøgelser har vist, at disse udsagn er videnskabelige facts“). Disse retoriske elementer bliver inden for Scientology til bærere af Hubbards ideal: At forene elementer i hans opfattelse af den vestlige videnskabstradition med elementer fra religiøse eller filosofiske ideer, fx buddhistisk filosofi. Scientology er en religion, men ifølge sig selv er den baseret på „facts“ og ikke på følelser, fornemmelser og mystiske meditative seancer.²⁸ Scientologer er af den opfattelse, at Scientologys (Hubbards) fortjeneste er at have kortlagt vejen til frelse.²⁹ Dermed spiller den tilstræbt videnskabelige retorik en ganske væsentlig rolle som legitimerende faktor for hele det scientologiske projekt.

Hellig biografi

Forståelsen af den rolle, Hubbard spiller som person, er vital for en forståelse af scientologien som religion og for scientologernes selvforståelse. Derfor må en fremstilling som denne nødvendigvis indeholde et afsnit, som uddyber Scientologys fremstilling og forståelse af



L. Ron Hubbard

Hubbards liv, virke og personlige egenskaber og karakter.

Beretningerne om L. Ron Hubbards livsforløb er et af de felter, som kritikere af Scientology gang på gang har fremdraget som eksempel på, at bevægelsens omgang med sandheden lader meget tilbage at ønske.³⁰ Problemet er, at der ikke er overensstemmelse mellem Scientologys egne oplysninger om mandens liv og de oplysninger om emnet, der indhentes af ikke-scientologer. Dette har skabt grobund for forskellige fremstillinger af Hubbards liv, foretaget af kritikere af Scientology, som mere eller mindre systematisk forsøger at tilbagevise de påstande om manden, som Scientology

fremfører.³¹

Når jeg har valgt at basere min beskrivelse af Hubbards liv på Scientologys egne udsagn og dermed ikke forsøgt at tilstræbe „en objektiv biografi“, hvis man kan tale om en sådan, er det både fordi denne type biografi ikke i en scientologisk kontekst spiller nogen rolle og fordi jeg ikke mener, der er tale om en biografi, men om en helgenberetning, en *hagiografi*. Den udgave af scientologiens fremstilling af Hubbards barndom og ungdom, som jeg har anvendt, nemlig den, som findes i bogen *What is Scientology?* fra 1992, er en akkumuleret udgave, som fint illustrerer den instrumentelle attitude til sådanne skildringer inden for scientologien.

Jeg har tilstræbt at gengive de biografiske oplysninger fra nævnte bog i et sprog, der ligger så tæt på bogens tone som muligt, fordi jeg mener, at netop tonen i fremstillingen spiller en ikke ubetydelig rolle.

Lafayette Ron Hubbard blev født i Tilden, Nebraska, den 13. marts 1911 som søn af flådeofficer Harry Ross Hubbard og Ledora May Hubbard. Da Ron var to år, flyttede han og familien til en ranch uden for Kalispell, Montana, og senere til hovedstaden Helena. Fra tre-årsalderen kunne drengen ride, ligesom han kunne indfange og tilride utømmede heste.³²

Det var i disse omgivelser, at Ron første gang stiftede bekendtskab med en anden kultur, Sørtfodsindianerne. Via et venskab med medicinmanden „Old Tom“ blev han indviet i stammens legender og skikke, og som seksårig blev han blodbroder af stammen – en ære, der kun er overgået få hvide mænd.³³

Det fortælles, at Rons mor var en usædvanlig kvinde for sin tid, idet hun før hun giftede sig var uddannet lærer. Denne uddannelse brugte hun til at undervise Ron, som tidligt kunne læse og skrive, og ligeledes tidligt nysgerrigt og videbegærligt kastede sig over lit-

terære klassikere fx Shakespeare og græske filosoffer.³⁴

I 1923, da Ron var tolv år, flyttede han og familien til Seattle, Washington, hvor faderen blev udstationeret på den lokale flådebase. Ron blev spejder og blev allerede første år udnævnt til Drengespejder af Første Klasse. Året efter blev han som den yngste nogensinde udnævnt til Eagle Scout, en tidlig indikation af, at han ikke planlagde at leve et almindeligt liv.³⁵

I 1923 mødte han på en rejse gennem Panamakana-len til Washington DC Kommandør i US Navy Medical Corps Joseph C. Thompson, som havde studeret under Sigmund Freud, og som underviste sin unge ven i de freudianske teoridannelser. Ron på sin side, skønt levende interesseret i denne undervisning, blev ladt tilbage med mange ubesvarede spørgsmål.³⁶

I 1927, som sekstenårig tog han på den første af mange rejser til Asien, hvor han benyttede lejligheden til at studere Østens kultur. En af dem, han knyttede venskab med og lærte gammelkinesisk visdom af, var en gammel kinesisk magiker, den sidste i en linie af kinesiske magikere fra Kublai Khans hof. Under disse rejser fik han adgang til buddhistiske klostre, hvilket var en sjældenhed for fremmede. Han fascineredes af munkenes ugelange meditationer, og i omgivelser som disse stillede han spørgsmål og foretog undersøgelser med henblik på „det menneskelige dilemma“. Ud over hos lamaerne tilbragte han tid blandt „de lokale Tatarstammer [...] og] nomadebanditter, oprindeligt fra Mongoliet“³⁷; overalt var ét spørgsmål fremtrædende: Hvorfor? Hvordan kan mennesket på trods af gammel visdom akkumuleret i lærde tekster og templer lide så meget og til stadighed være ude af stand til at løse problemer som krig, sindssyge og ulykke?

Som nittenårig havde han rejst mere end en kvart million miles, ikke blot til Kina, men til Japan, Guam,

Filippinerne og andre områder af Orienten: „... selve verden var hans klasseyarelse ...“³⁸, alle observationer blev omhyggeligt nedfældet i dagbøger. Overalt, hvor han kom frem, gav han sig tid til at undervise og hjælpe andre, fx berettes det, at han på én af stillehavsøerne beviste over for de forfærdede indfødte, at stønnen fra et spøgelse i en formodet hjemsøgt hule, blot var bruset fra vand i undergrunden.

I 1929 vendte den nu attenårige L. Ron Hubbard tilbage til USA for at genoptage sin formelle uddannelse ved hhv. Swavely Prep School i Manassas, Virginia og Woodward School for Boys i Washington DC fra hvilken han dimitterede.

Han blev herefter indskrevet ved George Washington University, hvor „skæbnen og hans fader anbragte ham“³⁹ inden for matematik og ingeniørfag. Hans fag burde have været etnografi, „da han allerede var ekspert i mange forskellige kulturer“⁴⁰, men matematikken og det ingeniørmæssige viste sig at give ham redskaberne til en videnskabelig tilnærmelse til at løse menneskets problemer med tilværelsen og menneskets åndelige potentiale. Med dét for øje, at viden om subatomare partikler kunne tænkes at være en nøgle til menneskets tankeprocesser, blev Hubbard indskrevet på ét af de første kurser i USA inden for nuklearfysik. Hubbard nærede samtidig bekymring for menneskets håndtering af atomet, og indså, at hvis denne skulle foregå i alles interesse måtte mennesket først lære at håndtere sig selv. Han satte sig for at bestemme præcist hvordan det menneskelige sind fungerer. Ét af de første pionerekspiriment, som Hubbard udførte, var en undersøgelse af, hvordan et såkaldt Koenig Fotometer via lydbølger opfattede digte læst på hhv. japansk og engelsk. Undersøgelsen viste, at apparatet identificerede oplæsningen som poesi uanset sproget, og dette fik

Hubbard til at konkludere, at der var videnskabeligt bevis for, at mennesker ikke er så forskellige endda, at alle sind reagerer identisk på de samme stimuli. Idet han antog, at de spørgsmål som forsøget havde affødt, kunne besvares af dem, som blev betalt for at vide noget om sindet, stillede han dem til psykologerne ved George Washington University, men ikke alene havde disse hverken forståelsen eller svarene – de havde ikke interessen. Chokeret konstaterede Hubbard, at ingen vidste hvordan sindet fungerer, at ingen havde sat sig for at opklare dette, og at hverken i Østens eller i vestlige kulturcentre kunne disse svar findes. Han konkluderede, at et formelt studium ikke kunne tilbyde ham mere, og forlod universitetet.

Han foretog herefter flere ekspeditioner blandt primitive folk med henblik på at finde en fællesnævner for menneskelig eksistens „som kunne vise sig at virke“⁴¹. Han ledede bl.a. to ekspeditioner: The Caribbean Motion Picture Expedition og West Indies Mineralogical Expedition (sidstnævnte var ifølge WiS den første mineralogiske undersøgelse af Puerto Rico under amerikansk flag).

Sin research og sin deltagelse i ekspeditionerne finansierede Hubbard ved en stadig stigende produktion af noveller inden for science fiction, adventure og fantasy-genren bl.a. i magasinerne *Thrilling Adventures* og *Astounding Science Fiction*, og han var pioner inden for en ny menneskelig måde at skrive disse genrenoveller på og dermed med til at manifestere „The Golden Age of Science Fiction“, ligesom han skrev drejebøger for Hollywood, fx *Secret of Treasure Island*. Op igennem 1930'erne fortsatte Hubbard sine eksperimenter, bl.a. inden for celestudier, og i 1938 kom gennembruddet: „... han isolerede fællesnævneren for eksistens: OVERLEV“⁴².

Som det fremgår af fremstillingen, er der tale om en fortælling om Hubbards liv, der som et af sine væsentligste elementer har de legendariske træk. En af de kategorier, man kan opstille for skriftlige materialer om helgener er, at de er affødt af visse omstændigheder såsom fx særlige religiøse behov. Dette kan kaldes *praktisk hagiografi*.⁴³ Jeg mener, at Scientologys fremstillinger af Hubbards liv skal ses i dette lys, selvom Hubbard ikke er helgen i katolsk forstand.

Et af de helt fundamentale elementer i scientologers opfattelse af L. Ron Hubbard og i deres selvforståelse er, at selvom dianetikken og scientologien er fremlagt og beskrevet for lægmand, er dette ikke gjort af lægmand, men af et menneske med mange forskellige, både teoretiske og praktiske erfaringer og kvalifikationer. Det er denne opfattelse, som fremstillingen af Hubbards liv på én gang er med til at fastholde og skabe.

I forlængelse af dette mener jeg, at det er tydeligt, at Scientologys fremstilling af Hubbards barndom og ungdom ikke skal ses som et forsøg på at gengive højdepunkterne i hans livsforløb, men derimod at perspektivere og legitimere L. Ron Hubbards indsigt og erkendelse.

De konkrete beretninger om Hubbards barndom og tidlige ungdom præges af en form for efterrationalisering, som ofte kan findes i legendariske beretninger. Efterrationaliseringen består i, at de egenskaber, som personen besidder eller tillægges i det voksne stadium, „skrives tilbage“, dvs. barnet tillægges voksne egenskaber og karakteristika for at gøre en religiøs erkendelse eller åbenbaring autentisk.

I det hubbardske tilfælde tillægges han som barn en psykologisk og refleksiv modenhed, som de voksne i hans nærhed ikke kan honorere. Der er i beretninger-